

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/778/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

199/2012. (V. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. december 16-án előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban a 2012. május 23-án tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos panaszbeadványát fax útján terjesztette elő a Testületnél, abban a következőkről számol be.

2011. december 10-én 8 óra 30 perckor a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) [...] Kerületi Rendőrkapitányság járőrei közlekedésrendészeti intézkedés alá vonták Budapest [...] kerületében, a H. J. u. 19. szám előtt. A panaszos az eljáró rendőrök nevét nem tudta megadni, a panaszbeadványban csupán egyikük jelvéyszámát jelölte meg [...].

Elmondása szerint a panaszos az ellenőrzés során átadta minden személyes iratát, továbbá a gépkocsi és a rajta lévő próbarendszám papírjait is. Megjegyzi, hogy úgy véli, a próbarendszám használatára vonatkozó összes követelménynek eleget tett. A rendőrök azonban az intézkedés során kifogásolták, hogy nem tudja a helyszínen igazolni, hogy ő a [...] Kft. ügyvezető igazgatója, amely cég az általa vezetett gépkocsin található „P” rendszám és a gépkocsi tulajdonosa. A panaszos a rendőröknek előadta, hogy évek óta használnak „P”

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

rendszámot, így tisztában vannak vele, hogy milyen járművön, mikor és hogyan lehet alkalmazni, az eljáró rendőrök azonban cégkivonatot szerettek volna látni. A panaszos erre azt mondta, ezt úgy tudja megoldani, hogy megkéri a férjét, faxolja át az iratot a rendőrkapitányság ügyeletére, így tudja igazolni, hogy jogszerűen használja a „P” rendszámot. A rendőrök válasza azonban annyi volt, hogy arra nincs lehetőség. A panaszos ezek után azt kérte a rendőroktól, hogy az ügyeleten tartózkodó kollégájuk segítségével, az interneten, a céginformációs adatbázisban ellenőrizzék, hogy valóban ő a cég tulajdonosa, de a rendőrök ebben sem működtek együtt vele.

A panaszos nem érti, hogy a fenti megoldási javaslatait a rendőrök miért nem fogadták el, és miért viselkedtek vele ilyen elutasítóan annak ellenére, hogy ő korábban semmilyen jogellenes cselekményt nem követett még el, így arra nem adott okot. Nem érti a panaszos azt sem, hogy a rendőrök miért csak a rendszám tulajdonjogának az igazolását várták el tőle, és miért nem firtatták a gépkocsi tulajdonját, hiszen annak ugyanaz a cég a tulajdonosa.

Az eljáró rendőr a panaszost az intézkedést követően feljelentette, egyúttal a helyszínen elvette tőle a gépkocsi „P” rendszámát, a forgalmi engedélyét, az indítónaplót, az éves autópálya matricát és a biztosítási papírokat is. Az átvételi elismervényen ugyanakkor csak a rendszámot és az indítónaplót tüntette fel. Ezt a panaszos tudomásul vette. Mindezek után azonban azt is közölte vele a rendőr, hogy a gépkocsival a helyszínt nem hagyhatja el. A panaszos megkérdezte a rendőrt, hogy ennek mi az oka, és a kapott iratról felolvasta a következő mondatot: „azzal a járművel, amelynek a részvétele közvetlen veszéllyel nem jár, a közúti forgalomban lakóhelyig vagy a telephelyig lehet közlekedni.” A rendőr a panaszos kérdésére nem adott érdemi választ – csak azt felelte, „mert nem”. Az intézkedés ezzel véget ért.

A panaszos a panaszbeadvány ezen pontján újra megjegyzi, hogy a rendőr a gépkocsi tulajdonjogának igazolását nem kérte tőle, holott az szintén a [...] Kft. tulajdona, kizárólag a rendszámmal foglalkozott. Előadja továbbá, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés során sem a nevüket, sem a jelvéyszámukat nem kívánták megadni, és a ruházatukon (láthatósági mellényükön) nem volt sem név, sem jelvéyszám olvasható, kizárólag a rendfokozatuk látszott. Azt mondták ugyanakkor, hogy a papíron majd rajta lesz a jelvéyszámuk. A panaszos ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy tudomása szerint nem ez volt a helyes eljárás, mivel a rendőröknek az intézkedés megkezdésekor a napszaknak megfelelően köszönniük és bemutatkozniuk kellett volna. Kifogásolja továbbá a panaszos, hogy a rendőrök lekezelően viselkedtek vele az intézkedés során.

Az intézkedést követően a panaszos elindult a cége budapesti telephelyére, amely az átvételi elismervényen is utalt legközelebbi telephely volt [...]. Pár száz méter megtétele után azonban filmbe illő események zajlottak le, és a rendőrök „lesből” ismét megállították. Közölték vele, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják, amit a panaszos tudomásul vett. Az intézkedés során együttműködött a rendőrökkel, nem viselkedett sem passzívan, sem agresszívan, mégis bilincs került a kezére.

Az előállítás során a panaszos közölte, hogy panasszal kíván élni az intézkedéssel szemben, amire a rendőrök cinikusan annyit mondtak, hogy „még maga akar panaszkodni”. A panaszos az előállításról szóló igazolásra írta rá a sérelmeit, hiába kérte ugyanis, hogy jegyzőkönyvben rögzítsék a panaszát, arra nem volt lehetőség.

Nem érti a panaszos azt sem, hogy mi értelme volt annak, hogy mintegy tíz perc időtartamra beszállították a kapitányságra, megjegyzi ugyanakkor, hogy megítélése szerint ez a rövid fogvatartás is jogszerűtlen volt, mivel nem követett el szabálysértést, így azt továbbfolytatni sem tudta. Tudomása szerint ugyanis, még ha az igazoltatását megelőző magatartásával szabályt is szegett, az átvételi elismervény birtokában jogszerűen indult el lakó- vagy telephelyére. A rendőrök azonban ezt az álláspontját nem osztották, ezért megbilincseltek és előállították, amely eljárással személyes szabadságában jogtalanul korlátozták és megalázták.

A panaszos a fentiek alapján kéri az ügy kivizsgálását.

2) A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta a P. Rendőrkapitányság szabálysértési főelőadójának 2012. január 16-án kelt határozatát, amelyben a hatóság a panaszos ellen közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése miatt indított szabálysértési eljárást szabálysértés hiányában megszüntette.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Testület megkeresésére válaszolva dr. K. P. r. alezredes, a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság vezetője arról nyújtott tájékoztatást, hogy a kapitányságon a panaszos azonos sérelmeivel összefüggésben nem indult panasz eljárás. Közölte továbbá a kapitányság vezetője azt is, hogy munkatársai minden rendőri intézkedést követően felvilágosítást nyújtanak az intézkedésben érintett személyeknek a panasztétel lehetőségéről, illetve arról, hogy azt bármelyik rendőri szervnél személyesen, írásban vagy más módon (elektronikus levél, fax útján) előterjeszthetik.

2) Az intézkedést fogantató K. L. r. ftörm. és H. M. r. örm. 2011. december 11-én készített jelentésükben előadják, hogy a panaszossal szemben 2011. december 10-én 8 óra 50 perctől kezdődően fogantatóztak a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés I. fordulója alapján igazoltatást, illetve a 33. § (2) bekezdés f) pontjára figyelemmel – mivel a szabálysértést felszólítás ellenére folytatta – előállítását. Az intézkedés végrehajtása során a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-a alapján bilincset alkalmaztak, amelynek használatára az előzetes figyelmeztetés megtörtént. A bilincselés 8 óra 50 perctől 9 óra 15 percig tartott.

A jelentés szerint a rendőri intézkedés során sérülés, anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján az előállított hozzátartozó vagy képviselő kiértékelését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket az irat az alábbiak szerint rögzíti. A rendőrök szolgálatuk teljesítése során Budapesten, a H. J. út és a K. utca kereszteződésénél haladtak a M. utca irányába, amikor az előttük haladó fekete színű, Audi A6 típusú, próbarendszámmal rendelkező személygépkocsit megállásra intették és intézkedés alá vonták.

A gépkocsivezető, vagyis a panaszos a rendőröknek átadta a gépjármű indítási naplóját, majd közölte, hogy a helyszínen nem tudja igazolni ahhoz kapcsolódóan a használatbavételi jogosultságát. Az intézkedő rendőr a helyszínen ellenőrizte az indítási naplót, és

megállapította, hogy a naplóban lévő okmányok közt valóban nem található meg a gépjármű indítási naplójának tulajdonba vételéhez tartozó használatbavételi engedély. A rendőr ezért közölte a panaszossal, hogy a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 59/A. §-ának (1) bekezdése alapján – mivel nem tudta igazolni az indítási naplóhoz tartozó használatbavételi jogosultságát – szabálysértés elkövetése miatt, átvételi elismervény ellenében bevonja a gépkocsin lévő 2 db próbarendszámot, illetve az indítási naplót.

A panaszos a jelentés szerint ezt követően kiszállt a járműből, és arrogáns hangnemben közölte a rendőrökkel, hogy véleménye szerint nincs joguk levenni a gépkocsiról a rendszámot. Ezt követően az intézkedő rendőr felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy az autóval csak újabb próbarendszám felszerelésével közlekedhet, vagy szállítójárművet hívhat segítségül, amennyiben azonban ettől eltérően jár el, szabálysértés továbbfolytatása miatt sor kerül az előállítására. A rendőrök a panaszos és a gépkocsi adatait továbbá az ügyeleten keresztül leellenőrizték, és megállapították, hogy az adatok körözésben nem szerepelnek, és a panaszos nem áll eltiltás hatálya alatt.

Ezt követően a rendőrök elhagyták az intézkedés helyszínét.

Később azonban, amikor a S. park ellenőrzése során a H. J. úton a M. utca irányába közlekedtek, figyelmesek lettek az előttük haladó és a B. út irányába közlekedő, fekete színű, Audi A6 típusú személygépkocsira, amelyen nem volt rendszám, és amely azonos volt a korábban intézkedés alá vont járművel. A gépkocsit 8 óra 47 perckor állították meg újra a H. J. út 6. szám előtt, és vezetőjét, a panaszost ismét intézkedés alá vonták.

Az eljáró rendőr felszólította a panaszost, hogy álljon félre az autóval a H. J. út 6. szám előtt, mert szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítja. Erre reagálva a panaszos arrogáns hangon közölte, hogy nem áll félre, és nem száll ki az autóból, mert ehhez az eljáráshoz a rendőröknek egyáltalán nincs joguk. Végül azonban, újbóli felszólítást követően a panaszos eleget tett a rendőrök kérésének.

A rendőrök a történetekről tájékoztatták a rendőrkapitányság ügyeletesét, majd a panaszost a kapitányság épületébe előállították, és az ügyeletesnek sérülésmentesen átadták.

A panaszos az ügyeletes kérdésére válaszolva jelezte, hogy panasszal kíván élni a rendőri intézkedéssel összefüggésben, amiről az előállításról szóló igazoláson írásban nyilatkozott.

A jelentés végül utal rá, hogy a beszállítás során használt személygépkocsit az intézkedő rendőrök átvizsgálták, abban idegen tárgyat, illetve bűncselekményre utaló nyomot nem találtak.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján továbbá tájékoztatót kapott az előállítás okáról és igazolást vett át annak időtartamáról. Az előállítás oka 2011. december 10-én 9 óra 15 perckor megszűnt, a panaszost ekkor szabadon bocsátották.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint alkalmazott igazoltatás és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján fogatosított elfogás jogszerű és szakszerű volt. Az Rtv. 48. § szerinti

bilincselés szintén jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés megfelelt továbbá az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek.

3) A panaszos ellen 2011. december 10-én tett szabálysértési feljelentés a rendőri jelentéssel teljesen azonos tartalommal készült, ahhoz képest csupán annyi eltérést tartalmaz, hogy a feljelentés az intézkedés kezdő időpontjaként 8 óra 25 percet jelöl meg.

4) A panaszos előállításának időtartamáról kiállított igazolás szerint szabadságának korlátozása 2011. december 10-én 8 óra 50 perctől 9 óra 15 percig tartott.

A dokumentumon kitöltésekor a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az előállítás időtartama alatt sérülése nem keletkezett, panaszja azonban igen. Annak konkretizálásaként az iraton a következőket rögzítette: „Előállításom jogtalannak tartom, mivel telephelyig szerintem a gépjárművel elmehettem volna, mivel nem tudtam igazolni, hogy én vagyok a [...] Kft. ügyvezető igazgatója, mert nem volt nálam a helyszínen a cégkivonat, úgy gondolom, ezt nem vagyok köteles magamnál tartani. Lehetőséget nem kaptam ennek semmilyen módon való igazolására.”

5) K. M. r. hdgy., szolgálatirányító parancsnok 2012. december 10-én a sérelmezett eseményekkel összefüggésben az alábbi tartalommal folytatott le parancsnoki kivizsgálást.

Előadása szerint 2011. december 10-én 6 órától 19 óráig szolgálatirányító parancsnoki feladatokat látott el, amelynek keretében K. L. r. ftörm. és H. M. próbaidős örm. részére gépkocsizó járőrszolgálati feladatot határozott meg. Az eligazítás alkalmával a szolgálat ellátásához szükséges feladatokról tájékoztatta a rendőröket, annak során felszerelésüket rendben találta: jól láthatósági átvetőjükön a jelvény, a névkitűző, valamint a rendfokozati jelzés megfelelően ki volt helyezve.

A rendőrkapitányság épületében 18 órakor sor került K. L. r. főtörzsőrmester és H. M. próbaidős őrmester meghallgatására, akik az esettel összefüggésben írt jelentésükön felül a következőket adták elő.

A panaszost a kérdéses napon 8 óra 25 perckor vonták intézkedés alá, amelynek során megállapították, hogy a gépkocsihoz használt „P” jelölésű rendszám, valamint az ahhoz nyilvántartott indítási napló vezetése szabályos, azonban a panaszos nem tudta a helyszínen hitelt érdemlően igazolni, hogy milyen jogcímen használja a gépkocsit. Ezért került sor mindkét rendszám, valamint az indítási napló elvételére a helyszínen, átvételi elismervény ellenében.

Az első intézkedést követően röviddel, egészen pontosan 8 óra 47 perckor lettek figyelmesek a rendőrök arra, hogy a korábban intézkedés alá vont gépkocsi ismét részt vesz a közúti forgalomban.

A kivizsgálás keretében a panaszost a szolgálatirányító parancsnok nem tudta meghallgatni, mivel időközben, 9 óra 15 perckor szabadon bocsátották. Vele szemben a lakóhelye szerint illetékes kapitányságon indult szabálysértési eljárás.

A szabálysértési eljárás kezdeményezésére a BM rendelet 59/A. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértése adott okot.

Az intézkedés során a rendőrök figyelemmel voltak a rendőri korrupció megelőzésével, a személyi állomány fegyelmi helyzetének javításával kapcsolatos feladatokról szóló 22/2007. (OT 15.) ORFK utasítás, valamint a 30/2007. BRFK intézkedés előírásaira.

Mivel az intézkedés alá vont személy „arrogánsan passzív ellenállást tanúsított”, a rendőrök az Rtv. 48. §-a és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: szolgálati szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján vele szemben bilincset alkalmaztak.

A parancsnoki kivizsgálás keretében a szolgálatirányító parancsnok a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy K. L. r. főtörzsőrmester és H. M. próbaidős őrmester a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás alapján, az eligazításnak megfelelően, a részükre kijelölt területen láttak el gépkocsizó járőrszolgálatot. A foganatosított intézkedés is a részükre kijelölt területen, szolgálati idejük alatt történt, annak során felszerelésük és ruházatuk rendben volt. Így arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben végrehajtott rendőri intézkedés jog- és szakszerű volt.

III.

A Testület a panaszbeadvány, valamint a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok – és az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezések – alapján a panaszeljáráásban vizsgálta a panaszossal szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés, előállítás és kényszerítő eszköz-alkalmazás jogszerűségét, a szolgálati fellépés módját, az intézkedő rendőr által az intézkedés során használt hangnemet, valamint azt, hogy a rendőrség megfelelően biztosította-e a panaszos panaszhoz való jogának gyakorlását.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, 54. §-ában foglalt emberi méltósághoz és 59. §-ában rögzített személyes adatok védelméhez való alapvető jogát, valamint az 55. §-ában foglalt személyi szabadságát az alábbiak szerint.

1) A Testület először a panaszossal szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés jogszerűségét vizsgálta.

A rendőrség és a panaszos előadása megegyezik abban, hogy a panaszos által vezetett gépkocsit a rendőrök 2011. december 10-én 8 óra 30 perc körüli időben Budapest [...] kerületében, a H. J. u. 19. szám előtt vonták intézkedés alá, aminek során a panaszos és a gépkocsi iratait is ellenőrizték. Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszos igazoltatásának jogalapját az Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulata biztosította.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok

megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen ellenőrizheti.

A hivatkozott rendelkezések alapján kijelenthető, hogy a törvény meglehetősen széleskörű ellenőrzési jogosultsággal ruházta fel a rendőröket a közlekedésrendészeti szabályok betartásával összefüggésben. Lehetőségük van arra, hogy mind a forgalomban résztvevő személyeket, mint pedig a gépjárműveket különösebb indok nélkül, arra okot adó körülmény hiányában is rendőri intézkedés alá vonják.

Jelen esetben ugyanakkor a panaszos által vezetett jármű – némiképp eltérő szabályozás alá eső – rendszámára tekintettel a **Testület megállapította, hogy a panaszos által vezetett gépkocsit és a panaszost az intézkedő rendőrök jogszerűen vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá, így tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogát nem érte sérelem.**

2) A Testület ezt követően azt is értékelte, hogy a panaszos által vezetett gépkocsiról a rendszámot a rendőrök jogszerűen távolították-e el, illetve törvényesen jártak-e el akkor, amikor a leszerelt rendszámokat és az indítási naplót tőle elismervény ellenében átvették.

Elmondása szerint a panaszos az ellenőrzés során átadta minden személyes iratát, továbbá a gépkocsi és a rajta lévő próbarendszám papírjait is. Megjegyzi, hogy úgy véli, a próbarendszám használatára vonatkozó összes követelménynek eleget tett. A rendőrök azonban az intézkedés során kifogásolták, hogy nem tudta a helyszínen igazolni, hogy ő a [...] Kft. ügyvezető igazgatója, amely cég az általa vezetett gépkocsin található „P” rendszám és a gépkocsi tulajdonosa. Az eljáró rendőrök cégkivonatot kértek tőle, amit a panaszos nem tartott magánál, jelezte azonban, hogy megkéri a férjét, faxolja át a dokumentumot. A rendőrök válasza annyi volt, hogy arra nincs lehetőség. A panaszos ezek után azt kérte a rendőröktől, hogy az ügyeleten tartózkodó kollégájuk segítségével, az interneten, a céginformációs adatbázisban ellenőrizzék, hogy valóban ő a cég tulajdonosa, de a rendőrök ebben sem működtek együtt vele. Az eljáró rendőr végül a panaszost feljelentette, továbbá a helyszínen elvette tőle a gépkocsi „P” rendszámát, a forgalmi engedélyét, az indítónaplót, az éves autópálya matricát és a biztosítási papírokat is. Átvételi elismervényt azonban csak a rendszám és az indítónapló elvételéről állított ki.

A rendőrségi iratok beszámolója szerint a gépkocsivezető, vagyis a panaszos kérésre átadta a rendőröknek a gépjármű indítási naplóját, majd közölte, hogy a helyszínen nem tudja igazolni ahhoz kapcsolódóan a használatbavételi jogosultságát. Az intézkedő rendőr ellenőrizte az indítási naplót, és megállapította, hogy az abban lévő okmányok közt valóban nem található meg a gépjármű indítási naplójának tulajdonba vételéhez tartozó használatbavételi engedély. A rendőr ezért közölte a panaszossal, hogy a BM rendelet 59/A. §-ának (1) bekezdése alapján – mivel nem tudta igazolni az indítási naplóhoz tartozó használatbavételi jogosultságát – szabálysértés elkövetése miatt, átvételi elismervény ellenében bevonja a gépkocsin lévő 2db próbarendszámot, illetve az indítási naplót.

Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdés d) pontjában foglaltak értelmében a rendőr „az e törvényben és a külön jogszabályban” meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági

engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A hivatkozott rendelkezés adott esetre való alkalmazhatóságának vizsgálata szükségessé teszi a BM rendelet előírásainak részletes ismertetését.

Az 52. § (1) bekezdése értelmében ideiglenes rendszámáblát önjáró munkagépre és azon járművekre kell kiadni, melyet Magyarországon forgalomba még nem helyeztek, vagy a forgalomból végleg kivonták, illetve amelynek az állandó rendszámmal történő közlekedése bármely okból átmenetileg nem lehetséges.

A (2) bekezdés szerint a közlekedési igazgatási hatóság a jármű javítási és jármű kereskedelmi tevékenység ellátásához a belföldi jármű más EGT-államba történő javítási, illetve kereskedelmi jellegű szállítása, illetve kísérlet vagy kipróbálás céljából üzemeltetett járműre P betűjelű, míg a 38/B. §-ban felsorolt járművek tulajdonosa (üzemben tartója) részére M betűjelű ideiglenes rendszámáblát ad ki és használatát engedélyezi.

A 38/B. § a mezőgazdasági erőgépeket sorolja fel a következők szerint:

- a) a magajáró mezőgazdasági és erdészeti betakarító gépek (arató-cséplő gépek, szecskázó gépek, cukorrépa betakarító gépek, zöldségbetakarító gépek, szőlőkombájnok, fakombájnok és erdészeti kiközelítők),
- b) a magajáró műtrágya- és szerves trágya szóró gépek,
- c) a magajáró permetezőgépek,
- d) a speciális magajáró eszközhordozó alvázak,
- e) a mezőgazdasági tevékenységre alkalmazandó magajáró rakodógép.

A rendelet 59/A. §-a rögzíti az M betűjelű ideiglenes rendszámábla kiadásának, használatának – közlekedési igazgatási hatóság által történő – engedélyezési feltételeit, amelyek a következők:

- a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által külön jogszabály alapján megállapított regisztrációs szám,
- b) a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás meglétének igazolása,
- c) az ügyfél nyilatkozata a felvenni kívánt ideiglenes rendszámáblák, valamint az ilyen rendszámáblára kötelezett járművek darabszámára, azok gyártmányára, típusára és egyedi azonosító adataira (alvázsza) vonatkozóan,
- d) az ügyfél nyilatkozata az M betűjelű ideiglenes rendszámáblával közúton használni kívánt mezőgazdasági erőgép(ek) biztonságos és szabályos közlekedésre való alkalmasságáról.

A jogszabályhely értelmében továbbá az M betűjelű ideiglenes rendszámábla jogosítottja köteles a közúti forgalomban részvételkor a mezőgazdasági erőgépen a rendszámáblát jól látható módon elhelyezni, valamint az indítási naplót rovatát tényszerűen kitölteni. Az M betűjelű ideiglenes rendszámáblával ellátott jármű vezetője a közúti közlekedés során köteles igazolni az ideiglenes forgalomban tartási engedéllyel és az indítási naplóval a rendszámábla használatának jogszerűségét, valamint a külön jogszabályban meghatározottak szerint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás fennállását. Az M betűjelű ideiglenes rendszámábla elvesztését, eltűnését, megrongálódását a tulajdonos (üzemben tartó) köteles haladéktalanul a közlekedési igazgatási hatóságnál bejelenteni.

A hivatkozott rendelkezéseket a konkrét esetre alkalmazva a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. korábban már hivatkozott 44. §-ának (1) bekezdés d) pontja arra hatalmazza fel az intézkedő rendőrt, hogy a jármű hatósági jelzését a külön jogszabályban meghatározottak szerint a helyszínen elvegye. Jelen esetben ilyen külön jogszabályban meghatározott rendelkezésként a rendőrség a BM rendelet 59/A. §-ának (1) bekezdését jelölte meg. A rendelet hivatkozott és további előírásainak értelmezésekor ugyanakkor a panaszeljáráásban nyilvánvalóvá vált, hogy a rendőrség által megjelölt jogszabályhely a panaszos esetében nem volt alkalmazható, hiszen annak előírásai nem a panaszos gépkocsijára felszerelt P, hanem az M betűjellel ellátott ideiglenes rendszámok használatára vonatkoznak. Egyértelművé vált továbbá az is, hogy a P betűjelű rendszámok használata kapcsán olyan követelményeket, amelyek teljesítését az adott helyzetben a rendőr a panaszostól elvárta, a BM rendelet nem tartalmaz, és nincs olyan rendelkezése, amelyre alapítva a rendőr eljárása a konkrét esetben jogszerűnek lett volna minősíthető. Ezt a gondolatmenetet támasztja alá a szabálysértési hatóság utólag meghozott határozata, amellyel a szabálysértési eljárást szabálysértés hiányában megszüntette.

Mivel tehát a rendőrségi iratokban megjelölt jogszabályhely a rendszám helyszíni elvételéhez nem biztosított jogalapot, és az intézkedés idején nem volt hatályban más olyan jogszabályi rendelkezés sem, amely azt lehetővé tette volna, a Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőrök Rtv. 44. §-ára alapított eljárása jogszerűtlen volt, ami a panaszos oldalán alapjogsértést valósított meg.

A Testület tehát az ideiglenes rendszám tábla jogalap hiányában történt elvétele miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának megsértését.

3) A panaszos előadása szerint a vele szemben eljáró rendőrök intézkedésük során nem teljesítették megfelelően azonosítási kötelezettségüket.

A panaszos beadványában azt jegyezte le, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés során sem a nevüket, sem a jelvéyszámukat nem kívánták megadni, és a ruházatukon (láthatósági mellényükön) sem volt név, jelvéyszám olvasható, kizárólag a rendfokozatuk látszott. Azt mondták ugyanakkor, hogy a papíron majd rajta lesz a jelvéyszámuk. A panaszos ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy tudomása szerint nem ez volt a helyes eljárás, mivel a rendőröknek az intézkedés megkezdésekor a napszagnak megfelelően köszönniük és bemutatkozniuk kellett volna.

A szolgálatirányító parancsnok jelentése rögzíti, hogy az eligazítás alkalmával a szolgálat ellátásához szükséges feladatokról tájékoztatta a rendőröket, annak során felszerelésüket rendben találta: jól láthatósági átvetőjükön a jelvény, a névkitűző, valamint a rendfokozati jelzés megfelelően ki volt helyezve. Arra vonatkozóan azonban, hogy az intézkedő rendőrök az ellenőrzés kezdetekor a panaszossal milyen adatokat és információkat közöltek, a rendőrségi iratok semmiféle előadást nem tartalmaznak.

Az Rtv. 20. §-a az alábbi előírásokat rögzíti. A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően pedig a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről

és előterjesztésére nyitva álló határidőről. A rendőr ugyancsak köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni.

Ezt a rendelkezést egészíti ki a szolgálati szabályzat 5. §-a a következőkkel. Az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Ezeknek a rendelkezéseknek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét, és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával.

A konkrét esetben a Testület ellentmondást tapasztalt a felek előadásában a tekintetben, hogy a rendőrök ruházatán a szükséges ékítmények látható módon voltak-e kihelyezve, nem tartalmaztak ugyanakkor a rendőrségi iratok semmiféle előadást arról, hogy az intézkedő rendőrök az ellenőrzés kezdetekor a panaszossal milyen adatokat és információkat közöltek, holott a Testület megkeresésében a rendőrséget – ebben a kérdésben is – nyilatkozattételre szólította fel.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A fentiek alapján, mivel tehát a panaszos előadását fogadta el az események leírásaként azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrök az intézkedés kezdetekor a szükséges közlést megadták-e, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró rendőrök nem tettek megfelelően eleget az intézkedéssel összefüggő tájékoztatási kötelezettségüknek, amely mulasztás alapjogsértés megállapítására ad indokolt.

A Testület ezért a rendőrök által az intézkedés formai követelményeinek teljesítésével összefüggésben megvalósított mulasztás miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz és panaszhoz való alapvető jogának megsértését.

4) Az intézkedéssel összefüggésben kifogásolja a panaszos azt is, hogy a rendőrök lekezelően viselkedtek vele.

A rendőrségi iratok nem tartalmaznak semmiféle előadást arra vonatkozóan, hogy a panaszos ezen állítása megalapozottnak tekinthető-e, holott a Testület a rendőrségnek küldött megkeresésében kifejezetten rákérdezett: a rendőrök alkalmaztak-e a panaszossal szemben

olyan kijelentéseket, tanúsítottak-e olyan magatartást, amelyeket a panaszos cinikusnak, lekezelőnek érezhetett.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat jellegéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A konkrét esetben a panaszosi kifogással kapcsolatos álláspontját a Testület – a fentiek szerint – a panaszos előadására alapítva állapította meg, és úgy foglalt állást, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek maradéktalanul eleget az Rtv. 2. §-ából fakadó, fent kifejtett követelményeknek.

A Testület ezért a panaszossal szemben alkalmazott hangnem kapcsán megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának megsértését.

5) A Testület megvizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét is, amely kapcsán az alábbi következtetésre jutott.

A panaszos az eseményeket a következőképpen írta le beadványában. Igazoltatását és a rendszám elvételét követően elindult a cége budapesti telephelyére, amely az átvételi elismervényen is szereplő legközelebbi telephely volt [...]. Pár száz méter megtétele után azonban filmbe illő események zajlottak le, és a rendőrök „lesből” ismét megállították, majd közölték vele, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják. A panaszos hozzáteszi, hogy úgy véli, az átvételi elismervény birtokában jogszerűen indult el lakó- vagy telephelyére. A rendőrök azonban ezt az álláspontját nem osztották, ezért megbilincsték és előállították, amely eljárással személyes szabadságában jogtalanul korlátozták és megalázták.

A rendőrségi iratok szerint az intézkedő rendőr a rendszám elvételét követően felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy az autóval csak újabb próbarendszám felszerelésével közlekedhet, vagy szállítójárművet hívhat segítségül, amennyiben azonban ettől eltérően jár el, szabálysértés továbbfolytatása miatt sor kerül az előállítására. Ezt követően a rendőrök elhagyták az intézkedés helyszínét. Később azonban, amikor a S. park ellenőrzése során a H. J. úton a M. utca irányába közlekedtek, arra lettek figyelmesek, hogy a panaszos gépkocsijával újra részt vesz a közlekedésben. A gépkocsit 8 óra 47 perckor állították meg újra a H. J. út 6. szám előtt, és vezetőjét, a panaszost ismét intézkedés alá vonták. Az eljáró rendőr felszólította a panaszost, hogy álljon félre az autóval a H. J. út 6. szám előtt, mert szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítja. Erre reagálva a panaszos arrogáns hangon közölte, hogy nem áll félre, és nem száll ki az autóból, mert ehhez az eljáráshoz a rendőröknek egyáltalán nincs joguk. Végül azonban, újbóli felszólítást követően a panaszos

eleget tett a rendőrök kérésének. Ezt követően szállították be a rendőrök a panaszost a rendőrkapitányság épületébe. Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedés jogalapja az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata volt.

A rendőri jelentésben megjelölt jogszabályhely – az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata – szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja. A hivatkozott előállítási ok arra ad lehetőséget a rendőrnek, hogy olyan esetekben, amikor a szabálysértés továbbfolytatását más eszközzel nem tudja megakadályozni, az intézkedés alá vont személy előállításával akadályozza meg azt.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

Az intézkedés jogszerűségének és a szabálysértési gyanú fennállásának vizsgálatakor a Testület jelen állásfoglalás III. részének 2) pontjában tett megállapításából indult ki, miszerint az intézkedés idején nem volt hatályban olyan jogszabályi rendelkezés, amely a panaszos által használt rendszám elvételére jogalapot teremtett volna. Ennek ismeretében a Testület azt is kijelenthette, hogy a panaszos magatartása – mivel tehát nem volt szabályszegő – bizonyosan nem vetette fel jogellenes, szabálysértő cselekmény elkövetésének minimális gyanúját sem. Az intézkedéshez szükséges legalacsonyabb szintű gyanú hiányában pedig a Testület a rendőrség azon fellépését, amelyet szabálysértés elkövetésére, illetőleg továbbfolytatására alapított, nem tekinthette jogszerűnek, azzal összefüggésben a panaszos oldalán alapjogsértést tartott indokoltnak megállapítani.

A Testület az ügy körülményeinek ismeretében azt állapította meg, hogy a panaszos előállításához az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata nem biztosított jogalapot, így az előállítás miatt megállapította a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának megsértését.

6) A panaszos beadványában leírja, hogy az intézkedés során együttműködött a rendőrökkel, nem viselkedett sem passzívan, sem agresszívan, mégis bilincs került a kezére.

A rendőrségi iratok ugyancsak beszámolnak arról, hogy az intézkedés végrehajtása során a panaszossal szemben a rendőrök bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz használatára az Rtv. 48. §-a alapján azért került sor, mert intézkedés alá vont személy „arrogánsan passzív ellenállást tanúsított”. A panaszos ugyanis arrogáns hangon közölte, hogy nem áll földre, és nem száll ki az autóból, a tanúsított eljáráshoz ugyanis a rendőröknek egyáltalán nincs joguk. Az iratok utalnak rá ugyanakkor, hogy végül, újbóli felszólítást követően eleget tett a rendőrök kérésének. A bilincs használatára az előzetes figyelmeztetés megtörtént, a bilincselés 8 óra 50 perctől 9 óra 15 percig tartott.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételeit az Rtv. 16. § (1) bekezdése szabályozza, eszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A szolgálati szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. §-ban rögzíti a következőket. Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrről, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, a törvény nevében szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a b), c) és d) pontokra hivatkoztak.

A bilincselés szabályait a szolgálati szabályzat 41. §-a részletezi. Annak értelmében bilincselés alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincselés alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A hivatkozott rendelkezéseket a konkrét esetre vetítve a Testület a panaszos bilincselésével összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszosi és a rendőri előadás alapján is egyértelműen megállapítható volt, hogy a panaszos a rendőrökkel szemben nem tanúsított erőszakos magatartást. A rendőrség szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására okot adót cselekménye mindössze abban merült ki, hogy a rendőrök felszólításának vonakodott eleget tenni, a gépkocsival nem akart félreállni, és abból kiszállni, utóbb azonban teljesítette a felszólításban foglaltakat. Magatartása kapcsán tehát nem álltak fenn azok az okok, amiket az Rtv., illetve a szolgálati szabályzat a bilincselés alapjaként meghatároz. Erre tekintettel a Testület kétségek nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a panaszossal szemben nem volt helye az adott helyzetben bilincs alkalmazásának, arra egyértelműen jogszerűtlenül, alapjogot sértő módon került sor.

A Testület ezért a panaszos bilincselését jogszerűtlen rendőri eljárásnak minősítette, és azzal összefüggésben megállapította a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését.

7) Végül azt is kifogásolta a panaszos, hogy az előállítás befejezésekor nem kapott lehetőséget arra, hogy az intézkedéssel összefüggő panaszát jegyzőkönyvbe mondja.

Előadása szerint, amikor az előállítás során jelezte, hogy panasszal kíván élni az intézkedéssel szemben, a rendőrök cinikusan annyit mondtak, hogy, „még maga akar panaszkodni”. Végül az előállításról szóló igazolásra írta rá a sérelmeit, hiába kérte ugyanis, hogy jegyzőkönyvben hallgassák meg, arra nem volt lehetőség.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos az ügyeletes kérdésére válaszolva jelezte, panasszal kíván élni a rendőri intézkedéssel összefüggésben, majd azt az előállításról szóló igazolásra írta le. Az igazolás tanúsága szerint a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az előállítás időtartama alatt sérülése nem keletkezett, panasza azonban igen. Annak konkretizálásaként az iraton a következőket rögzítette: „Előállításom jogtalannak tartom, mivel telephelyig szerintem a gépjárművel elmehettem volna, mivel nem tudtam igazolni, hogy én vagyok a [...] Kft. ügyvezető igazgatója, mert nem volt nálam a helyszínen a cégkivonat, úgy gondolom, ezt nem vagyok köteles magamnál tartani. Lehetőséget nem kaptam ennek semmilyen módon való igazolására.”

A jogorvoslathoz való jogot az Rtv. 92. §-ában szabályozza. Az utalt törvényhely értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések, valamint a rendőri intézkedések elleni panaszok egységes kezeléséről szóló 36/2008. (OT 19.) ORFK utasítás rögzíti továbbá, hogy a rendőrségnek a személyesen, szóban előadottakról feljegyzést, kérelemre jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv egy példányát – kérelmére – a bejelentőnek, panaszosnak át kell adni.

A hivatkozott rendelkezések megteremtik tehát a jogalapot ahhoz, hogy a rendőri intézkedéssel összefüggésben az érintett panaszát szóban adja elő. Ezeken felül a Testület figyelemmel volt arra, hogy az ORFK az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdésében foglalt azon

követelmény teljesítésére, hogy az előállítás időtartamáról az előállított személynek igazolást kell kiállítani, olyan formanyomtatványt rendszeresített, amelynek kitöltéséhez az intézkedés alá vont személyt nyilatkoztatni kell arról is, hogy az intézkedéssel összefüggésben keletkezett-e panasz.

Ahogy arra a Testület már 422/2010. (IX. 29.) számú állásfoglalásában is felhívta a figyelmet: a panaszosnak az előállításról szóló igazoláson jelzett sérelmei megfelelnek a rendőri intézkedéssel szembeni panasz kritériumainak, hatályosan előterjesztett panasznak minősülnek, amely alapján a rendőrségnek a panaszeljárást meg kell indítania, és annak során a sérelmes intézkedést ki kell vizsgálnia. Garanciális és gyakorlati megfontolások is szólnak amellett, hogy biztosítani kell az előállított személy részére azt a jogot, hogy panaszát azonnal, az előállítása során megtehesse. A panasznak a sérelmes intézkedéshez időben közelebbi rögzítése fontos bizonyíték lehet a további eljárásban, továbbá ekkor könnyebben biztosítható, hogy a rendőrtől is ugyanilyen nyilatkozatot szerezzenek be, azonnal reagálhasson a panaszban foglaltakra. Az esetleges tanúkutatás is nagyobb valószínűséggel lesz eredményes, ha a panaszeljárásban már az eset után nem sokkal érdemi cselekményre kerül sor.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban is értékelt már hasonló szituációkat [lásd pl.: 139/2008 (XI. 26.) számú és 396/2010. (VIII. 25.) számú állásfoglalás]. Azokkal összefüggésben rámutatott arra is, hogy a panasztételi lehetőség nem jelenti azt, hogy bármikor, bármilyen körülmények között azonnal lehetne ezzel a jogosítvánnyal élni. A vonatkozó jogszabályok csupán azt teszik a rendőrség kötelezettségévé, hogy a közérdekű bejelentések, panaszok átvételére hozzon létre ügyfélszolgálati irodát, amely nyilvánvalóan meghatározott felfogadási rendben látja el feladatait. Amennyiben az érintett a panasz személyesen történő előterjesztésének módját választja, döntése azzal jár, hogy figyelembe kell vennie az általa célzott intézmény működési rendjéből adódó objektív korlátokat, így például a rendőrkapitányság ügyfélfogadási idejét. Ettől a Testület álláspontja szerint csak olyan esetben kell eltérni, ha valamilyen nyomós ok szól a panasz (vagy egyéb beadvány, pl. feljelentés) megtétele mellett (pl. azonnali rendőri intézkedést szükségessé tevő esemény következik be).

A fentieket figyelembe véve a Testület a konkrét helyzetben arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrség megfelelően biztosította a panaszos panaszjogának gyakorlását azzal, hogy lehetőséget adott annak rögzítésére az igazoláson. Nem állt fenn ugyanis olyan körülmény, amely indokoltá tette volna, hogy a panaszos panaszát a rendőrök haladéktalanul rögzítsék, az azonnali jegyzőkönyvezéshez nem fűződött különös érdek. A panaszosnak az Rtv.-ben megjelölt nyolc, illetve harminc napos határidőn belül – akár a legközelebbi ügyfélfogadási időben is – lehetősége volt panaszjogát szélesebb keretek között is gyakorolni.

A Testület ezért azzal összefüggésben, hogy a panaszos az intézkedéssel összefüggő panaszát csupán az igazolásra jegyezhetette fel, annak jegyzőkönyvben történő rögzítésére azonban nem kapott lehetőséget, a panaszos tisztességes eljáráshoz és panaszhoz való alapvető jogának megsértését nem állapította meg.

IV.

Fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az ideiglenes rendszámtábla jogalap hiányában történt elvétele sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. Az intézkedés formai

követelményeinek teljesítésével összefüggésben megvalósított mulasztás miatt a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogának megsértését. A Testület a panaszossal szemben alkalmazott hangnem kapcsán megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának megsértését. Mivel a panaszos előállításához az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata nem biztosított jogalapot, az előállítás a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának megsértését jelentette. A Testület úgy ítélte meg továbbá, hogy a bilincselés törvényi indokai nem álltak fent, így megállapította, hogy a panaszos megbilincselése csorbította a panaszos emberi méltóságát és személyes szabadságát.

A Testület ugyanakkor jogszerűnek ítélte a panaszos által vezetett gépkocsi és a panaszos közlekedésrendészeti intézkedés alá vonását, és nem tekintette a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmének, hogy a panaszos az intézkedéssel összefüggő panaszát csupán az igazolásra jegyezhetette fel, annak jegyzőkönyvben történő rögzítésére azonban nem kapott lehetőséget.

Mindezek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszost ért sérelmek súlyossága elérte azt a fokot, amely indokoltá teszi az ügy és az állásfoglalást megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. május 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag